

42

Stupeň utajení ZRUŠEN dle § 22, odst. 4, zák. č. 412/2005 Sb., dne 12.5.2006

A-00664/17-74

13. března 1974

~~Přísně tajné~~

O D B O R 17

Výtisk č. 41

Souhrnná informace rozvědky

Rozbor nepřátelské činnosti emigrantského uskupení
tzv. Poradního sboru Čechů a Slováků v západní Evropě

gregor

Za správnost: pplk. J. Z a j í c , v.r.

Počet listů: 8

43

Souhrnná informace číslo 5

Rozbor nepřátelské činnosti emigrantského uskupení tzv. Poradního sboru Čechů a Slováků v západní Evropě.

Z iniciativy pounorových utečenců-národních socialistů v NSR a některých prominentů emigrace v dalších západoevropských zemích došlo 28. 10. 1972 v Curychu k ustanovení Poradního sboru Čechů a Slováků v západní Evropě. Podle plánů jeho zakladatelů měl tento útvar během krátké doby dosáhnout akčního sjednocení československé emigrace s cílem koordinovat antikomunistické kampaně. Jde v podstatě o snahu zapojit emigraci výrazněji do akcí Západu proti ZST a posílit tak i postavení utečeneckých prominentů, zvláště pak národních socialistů, v mechanismu imperialistické ideodiverze.

I. Proces vytváření Poradního sboru

O založení koordinačního seskupení československé emigrace v západní Evropě začali národní socialisté soustředění kolem v Mnichově vydávaného "Českého slova" uvažovat konkrétně na podzim 1971. Při svých záměrech vycházeli z vlastního hodnocení vývoje politiky západních států vůči socialistickým zemím, zejména pak z charakteru jejich zaměření na intenzivní anti-komunistickou a protisovětskou činnost. Redakce Českého slova zastávala názor, že takto vzniklá situace jim poskytne možnost v širší míře se do ideodiversních akcí permanentní formou zapojovat. Zároveň si národní socialisté uvědomovali, že řídicí západní centra v případě emigrace mají zájem zejména o to, aby utečenci vystupovali pokud možno jako určitý celek, který by své akce v zájmu prohloubení jejich intenzity a rozsahu prováděl společně.

Uvedená iniciativa národních socialistů a některých dalších pounorových utečenců v ACEN, Svazu bývalých politických vězňů ve Švýcarsku, Svazu spolků v Curychu atd. byla dále spojena

i s nespokojeností těchto emigrantů s podporou, které se dostávalo na Západě členům PELIKANovy skupiny. Nemalou úlohu zde hrál i zásadní nesouhlas s tendencemi PELIKANA a dalších posrpnových prominentů, vydávat se za jediné představitele posrpnové emigrace a hnutí "odporu v ČSSR". K těmto stanoviskům poučorových emigrantů přistupovala i obava z pokračujícího poklesu důležitosti a aktivity seskupení národních socialistů a dalších organizací starých utečenců.

Vytvořením Foradního sboru /dále PS/, chtěli národní socialisté též kompenzovat sjednocovací pokusy slovenské separatistické emigrace formou Světového Kongresu Slováků a podchytit nespokojenost řady poučorových center se snižující se rolí v antikomunistických kampaních Západu.

Z iniciativy J. PEJSKARA byla na konci roku 1971 v Mnichově vytvořena speciální komise, která měla za úkol prohovořit s vedením jednotlivých organizací poučorové emigrace a reakčních seskupení posrpnových utečenců typu Svazu bývalých politických vězňů možnost ustanovení koordinujícího centra. Účast na projektu však během roku odmítla většina posrpnové emigrace a nakonec i slovenská centra v západní Evropě, která dala přednost napojení na Světový Kongres Slováků. Rezervovaný postoj zaujala i řada poučorových emigrantů v USA a Kanadě, kteří z převážné většiny akcí národních socialistů hodnotili jako jejich ambiciózní podnik a úmysl nahradit či kontrolovat činnost organizací mimo evropský kontinent.

Přes různé další těžkosti /např. otázka finanční, organizační struktury, koncipování společného politického programu atd./ se pracovní skupine podle direktiv vedení RSE rozhodla s ohledem na připravované kampaně Západu proti KEBS a snižování napětí v Evropě neodklouvat oficiální vyhlášení PS a urychlit činnost tak, aby PS mohl být alespoň formálně vyhlášen dne 28. 10. 1972 v Curychu při emigrantských oslavách výročí založení ČSR.

II. Přehled činnosti Poradního sboru po linii organizační

Ustavující schůze potvrdila za členy PS 42 emigrantů. Většina z nich patřila k seskupení národních socialistů v západní Evropě a k zaměstnancům RSE. Dále zde figurovali zástupci emigrantských organizací ve Švýcarsku, reakční emigranti jako J. JOSTEN, M. SVOBODA /radaktor Národních listů v NSR/ a dr. KRATOCHVIL /představitel České sociální pomoci v západním Německu/. Zbytek tvořili členové, jejichž jména v kruzích pounorové i posrpnové emigrace byla poměrně velmi málo známá. Předsedou byl zvolen Ed. ŘEPAK z ACEN, místopředsedou dr. MAJOVSKÝ z Hnutí křesťanských demokratů ve Švýcarsku, v čele české sekce měl pracovat J. PEJSKAR a slovenské M. SRNEC ze Sdružení bývalých politických vězňů ve Švýcarsku.

Na ustavující schůzi však mimo oficiální vyhlášení PS nedošlo k žádnému konkrétnímu rozhodnutí ohledně vlastní činnosti Sboru. Pouze formou doporučení bylo vedení zmocněno během roku 1973 rozšířit členskou základnu PS, prosadit jeho koordinující úlohu mezi utečeneckými seskupeními v západní Evropě a podle možností též v USA. Představitelé PS se měli dále pokusit o získání dostatečných finančních prostředků z politických kruhů či stran, od antikomunisticky zaměřených institucí nebo jednotlivců. Zároveň se měli pokusit zajistit vhodné politické podmínky pro zahájení intenzivní protisocialistické činnosti.

Předsednictvo PS se proto v lednu 1973 rozhodlo v první řadě navazovat kontakty na odpovědná vládní a politická místa na Západě. Pracovníky sboru bylo akceptováno stanovisko J. PEJSKARA, že předsevzatý úmysl je možno v počátečním stádiu, mimo využití některých dosavadních styků emigrantů, realizovat zejména prostřednictvím rozsáhlé veřejné politické aktivity PS a za pomoci publicity, věnované Sboru buržoazním tiskem.

Poradní sbor ve spolupráci se svými členy v západoevropských státech a USA sestavil seznam vládních prominentních osob, mezinárodních institucí a středisek buržoasních sdělovacích prostředků. Podle něho chce rozesílat své antikomunistické materiály, výzvy, letáky atd. a sledovat zároveň reakci jednotlivých adresátů na provokační akce PS.

Na jaře 1973 mnichovská centrála PS dosáhla oficiální registrace jako instituce u bavorských státních úřadů. Tímto aktem byla v podstatě odsouhlasena i programová politická činnost seskupení. V NSR největší zájem o PS projevily sudetoněmecké landsmanschafty a W. BECHER. Z těchto míst má podle tvrzení vedení sboru pocházet i bezúročná půjčka ve výši 10 000 DM. Orientaci na styky se sudetoněmeckými organizacemi předně propaguje J. PEJSKAR a M. SVOBODA. Např. J. PEJSKAR se spolu s BECHERem účastnili veřejných vystoupení L. PACHMANA v NSR, naposled při lednovém zasedání antikomunistické tzv. Společnosti pro podporu přátelství s národy Československa.

S touto politikou však nesouhlasí někteří členové vedení PS, kteří vyslovují názor, že další spolupráce s vysídlenci by PS mohla zkompromitovat a zabránit mu získat pro svou aktivitu další emigrantské organizace, zejména pak posrpnové utečence. Je prezentována i obava, že by politická činnost PS mohla stagnovat na propagaci starých a příliš reakčních hesel.

Např. sám dosavadní předseda PS Ed. ŘEHAK prohlásil, že pokud orientace na vyloženě reakční centra nebude změněna, musel by uvažovat o ukončení své aktivity ve Sboru.

J. PEJSKAR svá stanoviska brání poukazováním na to, že prý v landsmanschaftech existují i liberálnější kruhy, kterých je možno využít pro popularizaci Sboru v NSR.

V létě minulého roku se PS pokusil navázat užší kooperaci s emigrantskými organizacemi v USA. Do Spojených států z pověření

národních socialistů odejel J. PEJSKAR s úkolem vysvětlit posláním PS a docílit, aby ho americké emigrantské organizace nepovažovaly za konkurenční podnik Radě Svobodného Československa a Československé národní radě v Chicagu. PEJSKAR se setkal s R. LUŽOU, P. ZEMKLEM, J. HORAKEM a s dalšími členy RSČ. Zdá se, že se mu alespoň částečně podařilo otupit jejich negativní stanovisko k činnosti PS. Např. došlo k dohodě o vzájemné výměně materiálů k ČSSR a o informování o chystaných akcích. Zájem o kooperaci zřejmě projevil spíše J. PEJSKAR, protože do USA jel i se záměrem pokusit se pro PS zajistit další zdroj informací, jejichž nedostatek podle tvrzení některých členů PS v současné době citelně pociťuje.

Poradní sbor hned o začátku své existence zaměřil se na spolupráci s představiteli Maďarského evropského kongresu v Mnichově a Polské exilové vlády v Londýně. Pokusil se konstatovat též albánskou a bulharskou emigraci. Výsledkem vzájemných konzultací bylo vypracování společného antikomunistického prohlášení proti konferenci KEBS a jeho rozšiřování v západní Evropě. PS v druhé polovině roku 1973 projevil ochotu kontaktovat emigraci z baltských států a ukrajinské utečence. Na výroční členské schůzi v Mnichově /27. 10. 1973/ vedení PS toto zaměření zdůvodňovalo perspektivní eventuelní možností napojit se na kanály, kterými má tato emigrace disponovat přes ČSSR do Sovětského svazu.

Říjnové valné shromáždění, svolané PS do Mnichova v přednesených materiálech konstatovalo, že se mu za uplynulé období nepodařilo v širší míře rozšířit členskou základnu. Bylo upozorňováno na to, že většinu práce provádí jen několik jednotlivců, zejména pak národní socialisté, sdružení kolem Českého slova. I když v některých diskuzních příspěvcích byla dosti pozitivně hodnocena politická a antikomunistická aktivita PS /zejména kampaně proti KEBS a 21. 8./ zazněla zde nespokojenost s dosavadním malým vlivem PS a možnostmi ovlivňovat postoj politických a vládních míst Západu v poměru k ZST. Rovněž finanční

prostředky byly i přes dotace od vysídlenců a dary od některých jednotlivců a hospodářských korporací označovány za dosti skromné. Tato skutečnost vedla členy PS k odhlasování pravidelného příspěvku v částce 10 DM.

III. Antikomunistická činnost Poradního sboru

V průběhu roku 1973 realizovalo vedení PS za pomoci svých podporovatelů v dalších emigrantských seskupeních celou řadu protikomunistických a protičeskoslovenských akcí. Např. již v únoru minulého roku PS vypracoval štvavé prohlášení proti 25. výročí Vítězného února, obdobně vystoupil proti návštěvě H. WILSONA v Československu. Své materiály rozesílal prominentním politickým a vládním osobám v západní Evropě.

Na jaře 1973 PS kolportoval první serii "petic" zaměřených na ovlivnění vládních kruhů na Západě proti KEBS. V těchto nepřátelských materiálech se především žádala tzv. tvrdá politika proti socialistickým zemím, vymáhání maximálních ústupků a ostré prosazování požadavků výměny osob, ideí a informací.

Speciálně vůči možným pozitivním výsledkům KEBS bylo nasměřováno vypracování obsáhlého tzv. Memoranda k vztahům Východ-Západ, které v letních měsících bylo vypracováno PS a zástupci evropských center polské, maďarské a albánské emigrace. Provokační materiál byl rozeslán na adresy mezinárodních organizací, nátlakových a antikomunistických seskupení a nakonec odeslán i představitelům západcevropejských vlád. Část tohoto podvratného materiálu byla rozšiřována i formou letáku na zasedání v Helsinkách. Poradní sbor docílil, že těmito akcím věnovaly poměrně značnou pozornost západní, především pak vyložené reakční sdělovací prostředky.

Emigrantské organizace, které v roce 1973 se podílely na memorandu proti KEBS se opět sešly v únoru t.r. Vypracovaly znovu provokační materiál pro západní vlády zastoupené v Ženevě. Obsahuje narážky na "nesvobodu, utlačování lidských práv v ZST" apod. Kapitalistické země jsou zde dále žádány, aby na jednáních KEBS prosazovaly dodržování Charty OSN o lidských právech a svobodné volby v jednotlivých socialistických zemích pod mezinárodní kontrolou. Požadují se i akce Západu pro prosazení "svobody myšlení, tisku a výměny osob". Autoři tohoto antikomunistického dokumentu hodlají "memorandum" předat i západním tiskovým agenturám.

Již na jaře loňského roku začali národní socialisté připravovat kampaně k 5. výročí internacionální pomoci vojsk VS v ČSSR. Došlo k vydání několika tisíc souborů pohlednic s protisovětskou tematikou a tyto byly již od prvních letních měsíců rozesílány poštou a šířeny v kruzích československé emigrace. Adresovány byly často i na naše zastupitelské úřady. Objevily se i pokusy propašovat je do ČSSR. Provokaci propagoval v podstatě všechen emigrantský tisk stojící mimo PELIKÁŇovu skupinu.

PS se pokusil v druhé polovině roku aktivní formou ovlivnit představitele západoněmecké vlády k jednání s ČSSR. Politickým stranám a oficiálním osobnostem byly předány proti-československé materiály, které se stavěly negativně k otázce diplomatických styků a náplni jednání W. BRANDTa v Praze. Výrazný nepřátelský charakter měla i kampaň PS v lednu 1974 k výročí upálení PALACHa. Jejím cílem bylo narušovat pozitivní dopad mírové iniciativy socialistických zemí a zahraničně-politickou aktivitu ČSSR.

Z á v ě r :

Z rozboru dosavadní aktivity PS a průběhu listopadové tzv. výroční schůze vyvěrá, že vedení PS nedokázalo zatím splnit záměry, které do tohoto tělesa skládali jeho organizátoři. Zejména se mu nepodařilo vytvořit podmínky pro to, aby se stal významnějším koordinujícím orgánem protičeskoslovenské činnosti emigrace. Organizační struktura PS zůstává omezena na seskupení národních socialistů v západní Evropě, spolupracovníky z organizací utečenců ve Švýcarsku a na ojedínělé zástupce jiných emigrantských seskupení. Navíc zde existuje značná názorová diferenciacie na další směr a obsah antikomunistické aktivity PS.

Pokud se PS podařilo zorganizovat některé společné akce emigrantů, měly tyto většinou omezený charakter a vyvěraly spíše z iniciativy jednotlivců nebo ochoty dalších emigrantských organizací či center angažovat se do akcí, které mají jasně za cíl poškozovat zahraničně politické zájmy ČSSR a vměšovat se do vnitřních záležitostí socialistických zemí.

Těžiště nepřátelské činnosti Poradního sboru spočívá v organizování štvavých antikomunistických provokací zaměřených na negativní ovlivňování politiky Západu proti ZST. V tomto směru je PS, zejména jeho vedení, značně agilní a proto je nutno toto centrum nadále zařazovat mezi aktivní emigrantská seskupení.